

1. Wprowadzenie do JS

JavaScript - język skryptowy, obiektowy rozszerzający standardowy HTML m.in. o możliwość interakcji z użytkownikiem przeglądającym stronę. Skrypty służą najczęściej do zapewnienia interaktywności poprzez reagowanie na zdarzenia (np. kliknięcie lub najechanie myszki), sprawdzania poprawności formularzy lub budowania elementów nawigacyjnych.

Zastosowania:

- Zdarzenia (reakcja na kliknięcie lub ruch myszy, dynamiczna zmiana zawartości i stylu)
- Animacje na stronie (np. galeria LightBox, proste gry, animowany zegarek)
- Przetwarzanie formularzy po stronie klienta
- Kalkulatory, testy on-line
- Sprawdzanie poprawności wprowadzanych danych do formularzy (walidacja) przed wysłaniem do serwera
- AJAX (przeładowanie – interakcja z użytkownikiem bez przeładowywania całej strony)
- Ciasteczka (zapamiętanie preferencji użytkownika – np. kolor tła strony, ułożenie menu itp.) .

Cechy:

- Język interpretowany po stronie klienta (przez przeglądarkę internetową)
- Kod programu jest umieszczony w kodzie HTML lub dołączany z zewnętrznych plików
- Język posiada predefiniowane obiekty (window, history, document, location, Array, Date, Math)
- Zmienne i ich typ nie muszą być deklarowane przed użyciem
- JavaScript rozróżnia wielkość liter
- Ze względów bezpieczeństwa nie ma możliwości zapisu na dysk twardy

2. Umieszczanie skryptu w dokumencie HTML

Umieszczanie skryptu w dokumencie html realizuje się poprzez znacznik `<script></script>`

Przykład: Wstawienie skryptu z zewnętrznego pliku *funkcje.js*

```
<script src="funkcje.js" type="text/javascript"></script>
```

Przykład: Wyskakujące okno dialogowe

```
<script type="text/javascript">  
alert("Mój pierwszy skrypt");  
</script>
```

3. Zmienne

Zmienne służą do przechowywania tymczasowych wyników obliczeń. Zmienne mają trzy podstawowe atrybuty: symboliczną nazwę, typ i wartość. Nazwa służy do identyfikowania zmiennej w związku z tym często nazywana jest identyfikatorem. Miejsce przechowywania przeważnie znajduje się w pamięci komputera. Liczba bajtów, potrzebnych do przechowania zmiennej w pamięci zależy od typu zmiennej. Zmienna jak sama nazwa wskazuje zmienia się podczas działania programu. Np. zmienna sekunda wykorzystywana w zegarku zmienia swoją wartość co sekundę według algorytmu odmierzania czasu.

Zmienne w JS deklarujemy za pomocą słowa kluczowego **var** np.

```
var x;
```

```
var y=5, z=6;
```

Uwaga: W języku Java Script nie musimy deklarować typu zmiennej, a jej typ określa przechowywana w niej wartość. W językach takich jak C lub Java należy deklarować typ zmiennej przed ich użyciem podając typ zmiennej i nazwę.

Podstawowe typy zmiennych w JavaScript:

Zmienne liczbowe: liczby całkowite, rzeczywiste

```
var x=5.5;
```

Zmienne logiczne: posiadają dwie wartości true i false

```
var w=false;
```

Zmienne tekstowe: znaki,łańcuchy znaków

```
var tekst = "Ala ma kota";
```

Zmienne tablicowe: przechowują wiele danych identyfikowanych za pomocą indeksu liczbowego lub tekstowego

```
var cars = ["Saab", "Volvo", "BMW"];
```

```
document.write( cars[0] ); // wyświetli pierwszy element tablicy
```

Uwaga: jeśli chcemy w zmiennej tekstowej dodać znak specjalny np. cudzysłów (") wtedy stosujemy konstrukcję \".
\t – tabulator, \n – znak końca linii

Identyfikatory (nazwy) zmiennych podlegają pewnym ograniczeniom:

- Nazwy muszą zaczynać się od litery bądź znaku podkreślenia (nie mogą zaczynać się np. od cyfr)
- Nazwy nie mogą zawierać znaków specjalnych i polskich liter (np. operatorów +/*% itp.)\
- Jako nazwy zmiennych nie wolno stosować słów kluczowych języka (np. var, for, if)

Zadanie 1: Zadeklaruj dwie zmienne typu liczbowego pi oraz e oraz przypisz im przybliżone wartości.

4. Instrukcja `document.write()`

Instrukcja **`document.write(argumenty)`**; pozwala w skrypcie wypisywać dane w stronie.

Przy stosowaniu instrukcji `document.write()` należy pamiętać, że aby wyświetlić liczbę, wystarczy ją po prostu umieścić bezpośrednio w nawiasie okrągłym, np.:

```
document.write(1.4);
```

Można też wyświetlać wyniki operacji arytmetycznych, relacji czy logicznych:

```
document.write(3.4+7);
```

```
document.write(3>7);
```

Równie łatwo można wyświetlić zawartość zmiennej np. `x`:

```
document.write(x);
```

Jeśli jednak na ekranie ma się pojawić napis (ciąg znaków) nie będący wartością liczbową, musi on być ujęty w znaki cudzysłowu lub apostrofu, np.:

```
document.write("x=");
```

W jednej instrukcji `document.write` można także wyświetlić wiele oddzielnych wartości, zarówno liczbowych, zmiennych jak i łańcuchów znakowych, należy wtedy użyć między nimi operatora `+`, np.:

```
document.write("x=" + x + "<br/>");
```

Istnieje także możliwość formatowania tekstu wewnątrz instrukcji:

```
document.write("<b>x=</b>" + x + " <br/>");
```

5. Operatory

Operatory są to symbole, które służą do wykonywania operacji na zmiennych. Przykład wyrażenia: $c=a+b$; do zmiennej c zostanie przypisana ($=$) wartość sumy ($+$) zmiennych a i b .

Operatory przypisania - służące do przypisywania zmiennym wartości, wynik wyrażenia z prawej strony przypisujemy do zmiennej znajdującej się z lewej strony.

Operatory przypisania			
operator	działanie	przykłady	wynik
$=$	przypisanie	$x=8$	$x \leftarrow 8$
		$y=x$	$y \leftarrow 8$
$+=$	przypisanie z dodawaniem	$x=8$	$x \leftarrow 8$
		$x+=3$	$x \leftarrow 11$

Wskazówka: Skrócone operatory przypisania: Zapis $x=x+3$ jest równoważny skróconemu zapisowi $x+=3$. Podobną konstrukcję można zastosować do innych operatorów np. $/=$, $*=$, $\%= -=$

Operatory arytmetyczne – służą do wykonywania operacji matematycznych

Operatory arytmetyczne			
operator	działanie	przykłady	wynik
$+$	dodawanie	$5+7$	12
$-$	odejmowanie	$5-7$	-2
$*$	mnożenie	$5*7$	35
$/$	dzielenie	$5/7$	0.71428571428
$\%$	Reszta z dzielenia (modulo)	$10\%4$	2
$++$	inkrementacja zwiększenie o 1	$x=4$	$x \leftarrow 4$
		$x++$	$x \leftarrow 5$
$--$	dekrementacja zmniejszenie o 1	$x=4$	$x \leftarrow 4$
		$x--$	$x \leftarrow 3$

Operatory porównania i relacyjne – niezbędne w instrukcjach warunkowych, wynikiem wyrażenia porównania lub relacji jest prawda lub fałsz (true lub false)

Operatory porównania i relacji			
operator	działanie	przykłady	wynik
$==$	równy	$5==7$	false
$!=$	różny	$5!=7$	true
$>$	większy	$5>7$	false
$>=$	większy lub równy	$5>=5$	true
$<$	mniejszy	$5<7$	true
$<=$	większy lub równy	$5<=3$	false

Operatory logiczne – wynikiem operacji logicznej jest true lub false. Operatory te służą do konstruowania złożonych wyrażeń logicznych.

Operatory logiczne			
operator	działanie	przykłady	wynik
&&	iloczyn logiczny (AND) "I"	false && false false && true true && false true && true	false false false true
	suma logiczne (OR) "LUB"	false && false false && true true && false true && true	false true true true
!	negacja logiczna (NOT) "NIE"	!false !true	true false

Wskazówka: Operator AND daje prawdę tylko wtedy, gdy wszystkie argumenty mają wartość true. Operator OR daje fałsz tylko wtedy, gdy wszystkie argumenty mają wartość false.

Operatory bitowe – wykonują operacje na poszczególnych bitach liczb. Przymiotnik **bitowe** oznacza, że mamy do czynienia z pojedynczymi bitami, lub **liczbami binarnymi**.

Operatory bitowe			
operator	działanie	przykłady	wynik
&	iloczyn bitowy (AND) bit=1 wtedy, gdy oba bity na danej pozycji są 1	6 & 5 6 = 110 (2) 5 = 101 (2) ----- 100 (2)	4
	suma bitowa (OR) bit=1 wtedy, gdy jakikolwiek bit na danej pozycji jest 1	6 5 6 = 110 (2) 5 = 101 (2) ----- 111 (2)	7
^	różnica symetryczna (XOR) bit=1 wtedy, gdy bity na danej pozycji są różne	6 ^ 5 6 = 110 (2) 5 = 101 (2) ----- 011 (2)	3
~	negacja bitowa (NOT) powoduje zmianę stanu bitu na przeciwny	~1 1 = 001 (2) ~1 = 110 (2)	6 Uwaga – w zapisie 3 bitowym
>>	przesunięcie bitowe w prawo	6>>1 6 = 110 (2) ----- 011 (2)	3
<<	przesunięcie bitowe w lewo	2<<1 2 = 010 (2) ----- 100 (2)	4

Zadania

Zadanie 1. Uzupełnij tabelę wpisując odpowiednie wyniki działania operatorów

Założenie: $x = 11, y=5$

Działanie	Wynik działania	typ operatora
x+y		arytmetyczny
y-x		
x%y		
y++		
x>y		
y<=10		relacji
!(x>10)		
x!=y		
(x<5) && (y<5)		relacji, logiczny
(x<5) (y<5)		
x & 5	1011 = 11 & 0101 = 5 ----- 0001 = 1 <u>wynik</u>	bitowy
x ^ y		
x y		
"x="+x		
"x*y=" + (x*y)		konkatenacji, arytmetyczny

Zadanie 2. : Jaki jest wynik działania poniższego programu

```
var x = 6;  
var y = 5;  
document.write( x!=y );
```

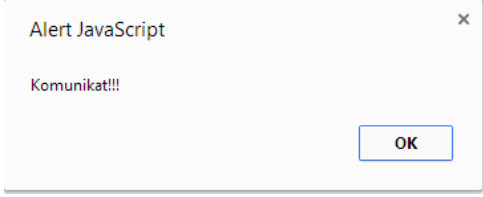
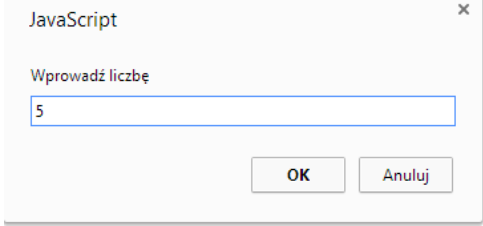
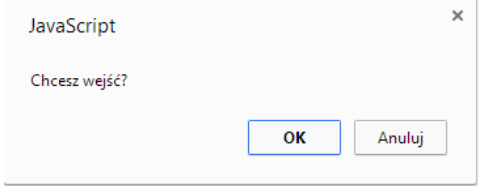
Zadanie 3. : Jaki jest wynik działania operacji: $(5 < 7) \ \&\& \ (5 != 7)$

Zadanie 4: Napisz program, w którym zadeklarujesz trzy zmienne liczbowe (a,b,c), przypiszesz im dowolne wartości oraz obliczysz i wyświetlisz ich średnią.

Zadanie 5: Wyświetl zawartość zmiennej x w postaci ciągu **Liczba x wynosi 5**

```
var x=5;
document.write(      );
```

6. Okna dialogowe

Nazwa funkcji	Przykład wywołania	Działanie programu
alert (tekst) - funkcja wywołuje okno powiadomienia wyświetlające tekst i przycisk OK, którym użytkownik zamyka okno.	<code>alert("Komunikat !!!")</code>	
prompt (tekst, wartośćDomyślna) - funkcja wywołuje okno wczytywania danych wyświetlające tekst oraz pole tekstowe o wartości domyślnej wartośćDomyślna (drugi parametr nie jest wymagany). Rezultatem funkcji jest wprowadzony tekst, po naciśnięciu przycisku OK lub wartość null, po naciśnięciu przycisku Cancel (Anuluj).	<pre>var x = prompt("Wprowadź liczbę"); document.write(x*x);</pre>	 4
confirm (tekst) – funkcja wywołuje okno powiadomienia wyświetlające tekst oraz przyciski OK i Cancel (Anuluj). Rezultatem jest true gdy naciśnięto OK i false gdy naciśnięto Cancel (Anuluj).	<pre>var f = confirm("Chcesz wejść?"); if(f) { document.write("OK"); } else { document.write("Anulowałeś"); }</pre>	 OK

Zadania

Zadanie 1: Napisz program, który po wprowadzeniu w oknie dialogowym swojego imienia (np. Jan) wypisze komunikat: **Witaj Jan**

Zadanie 2: Napisz program, który po wprowadzeniu w oknach dialogowych zmiennych x i y wyświetli ich iloczyn

Zadanie 3: Napisz program, który po wprowadzeniu w oknach dialogowych zmiennych x i y wyświetli w kolejnych wierszach wynik działania operacji arytmetycznych (+, -, *, /) w postaci

```
x=4  
y=6  
x+y=10  
x-y=-2  
x*y=24  
x/y=-0.666666666666
```

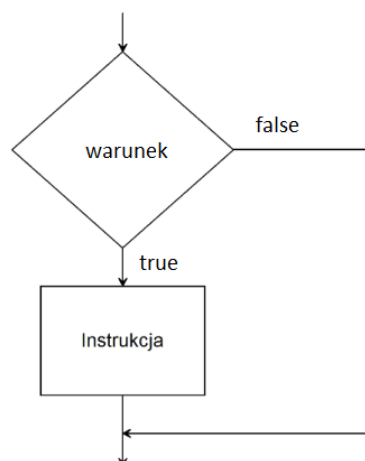
Uwaga: Funkcja prompt() zwraca wynik w postaci zmiennej tekstowej i operacja + spowoduje połączenie łańcuchów znakowych do postaci 46. Żeby tego uniknąć należy przekonwertować zmienne do typu liczbowego np. za pomocą operacji `x=parseFloat(x);`

```
var x=prompt("Podaj x");  
x= parseFloat(x);
```

7. Instrukcje warunkowe

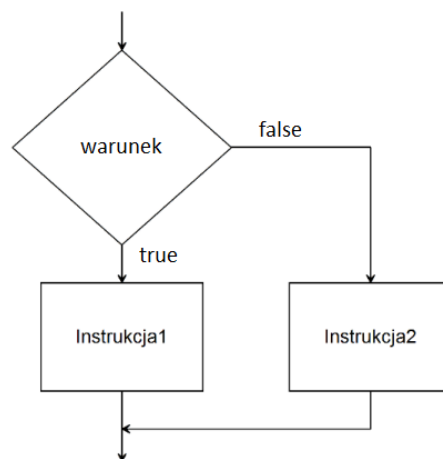
Instrukcje warunkowe pozwalają wykonać określony fragment kodu w zależności od spełnienia jakiegoś warunku. Służy do tego konstrukcja instrukcji warunkowej. W najprostszej wersji fragment programu będzie wykonany jeśli warunek zostanie spełniony:

```
if(warunek)
{
    instrukcja;
}
```


Druga postać instrukcji warunkowej umożliwia wykonanie pierwszego bloku instrukcji, gdy warunek zostanie spełniony i drugiego w przeciwnym przypadku:

```
if(warunek)
{
    instrukcja1;
}
else
{
    instrukcja2;
}
```


Przykład 1. Program wyznaczający wartość bezwzględną liczby x

```
if(x<0) { x=-x; }
```

Przykład 2. Program wyświetlający większą z dwóch liczb

```
var a=prompt("Wprowadź pierwszą liczbę");
var b=prompt("Wprowadź drugą liczbę");

if(a>b)
{
    document.write("Większa liczba to: " + a);
}
else
{
    document.write("Większa liczba to: " + b);
}
```


Przykład 3. Program, który na podstawie danej liczby wyświetla jeden z trzech komunikatów: Liczba jest mniejsza niż 0, Liczba jest większa niż 0, Liczba jest równa 0

```
var x=prompt("Wprowadź liczbę");
if(x<0)
{
    document.write("liczba jest mniejsza niż 0");
}
else if(x>0)
{
    document.write("liczba jest większa niż 0");
}
else
{
    document.write("liczba jest równa 0");
}
```

Zadania

Zadanie 1: Napisz program sprawdzający, czy osoba zapytana przez program o wiek jest pełnoletnia i wyświetlający komunikat "Jesteś pełnoletni/a".

Zadanie 2. Napisz program sprawdzający czy liczba, wprowadzona z klawiatury jest parzysta. Wykorzystaj fakt, że liczba jest parzysta jeśli reszta z dzielenia przez 2 jest równa 0 np. $a \% 2 == 0$.

Zadanie 3. Wykorzystując warunek istnienia trójkąta mówiący, że dla danych trzech odcinków o długości a, b, c można zbudować trójkąt, jeżeli: $(a < b + c)$ oraz $(b < a + c)$ oraz $(c < a + b)$ napisz program, który na podstawie trzech wprowadzonych liczb wyświetli komunikat „Można zbudować trójkąt” albo „Nie można zbudować trójkąta” w zależności od spełnienia tego warunku.

8. Instrukcja wyboru switch-case

Instrukcja wyboru **switch** pozwala wykonać określony fragment kodu w zależności od wartości zmiennej. Zmienna jest porównywana z wartościami występującymi za słowem **case** i wykonywany jest fragment programu odpowiadający tej wartości. Po napotkaniu słowa kluczowego **break** następuje natychmiastowe opuszczenie instrukcji switch. W przypadku wartości nie występującej na żadnej pozycji case wykonana zostaje instrukcja domyślna – **default**:

Przykład: Na podstawie wartości zmiennej ocena program wyświetla jej postać słowną

```
var ocena=4;
switch(ocena)
{
    case 1: document.write("Ocena niedostateczna"); break;
    case 2: document.write("Ocena dopuszczająca"); break;
    case 3: document.write("Ocena dostateczna"); break;
    case 4: document.write("Ocena dobra"); break;
    case 5: document.write("Ocena bardzo dobra"); break;
    case 6: document.write("Ocena celująca"); break;
    default: document.write("Nie ma takiej oceny"); break;
}
```

9. Pętle programowe

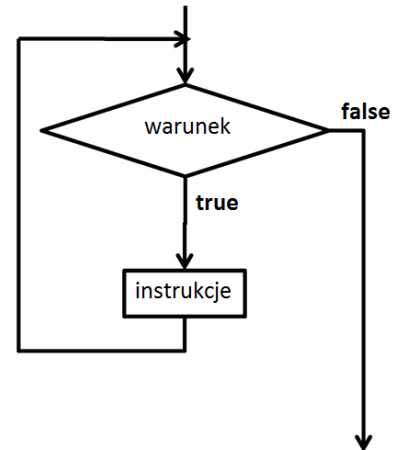
Pętle programowe pozwalają na wielokrotne wykonanie danego fragmentu kodu w zależności od spełnienia pewnego warunku. pewnego warunku.

Iteracja (łac. iteratio – powtarzanie) – czynność powtarzania (najczęściej wielokrotnego) tej samej instrukcji (albo wielu instrukcji) w pętli. Mianem iteracji określa się także operacje wykonywane wewnątrz takiej pętli.

W językach programowania występują trzy wersje pętli programowych:

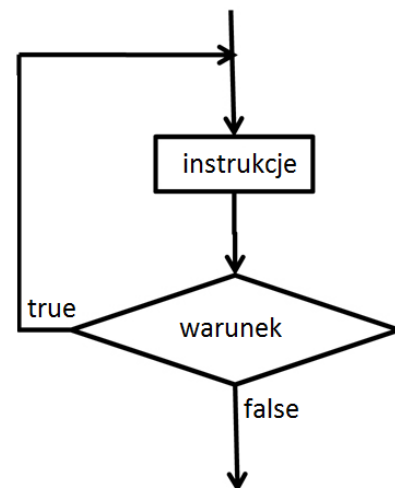
Pętla ze sprawdzaniem warunku na początku

```
while(warunek)
{
    instrukcje;
}
```


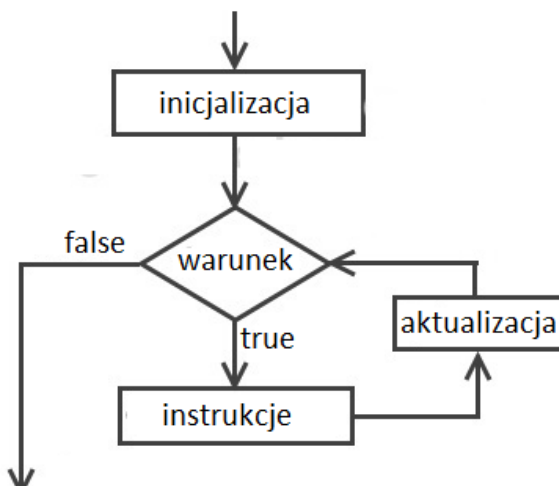
Pętla ze sprawdzaniem warunku na końcu

```
do
{
    instrukcje;
}
while(warunek);
```


Pętla z licznikiem

```
for(inicjalizacja; warunek; aktualizacja)
{
    instrukcje;
}
```


Uwaga: Użycie słowa kluczowego **break** wewnątrz pętli powoduje natychmiastowe przerwanie wykonywania pętli. Słowo kluczowe **continue** pozwala na natychmiastowe przejście na początek pętli.

Przykład 1. Zastosowanie pętli ze sprawdzaniem warunku na początku do wyliczenia potęgi a^b

```
vara = 2;
varb = 4

var wynik = 1;
while(b>0)
{
    wynik = wynik * a;
    b = b - 1;
}

document.write(wynik);
```

Przykład 2. Zastosowanie pętli ze sprawdzaniem warunku na końcu do sprawdzenia poprawności wprowadzenia danej liczbowej z zakresu 1..100.

```
var liczba;
do
{
    liczba = prompt("Podaj liczbę z zakresu 1..100");
}
while( liczba<1 || liczba >100)
```

Przykład 3. Zastosowanie pętli z licznikiem do wyświetlenia liczb z zakresu 1..10

```
for(i=1; i<=10; i++)
{
    document.write(i + ", ");
}
```

Przykład 4. Zastosowanie pętli z licznikiem do wyświetlenia liczb z zakresu 1..n i ich kwadratów

```
var n = prompt("Podaj zakres");

for(i=1; i<=n; i++)
{
    document.write(i + "^2 = " + i*i + "<br>");
}
```

Zadania

Zadanie 1. Wypisz w przeglądarce ciąg 1000 znaków np. #

Zadanie 2. Wypisz w przeglądarce ciąg liczb parzystych z zakresu 0..100

Zadanie 3. Wczytaj za pomocą funkcji prompt() dwie liczby a następnie wypisz ciąg o różnicy 1. Jeśli wprowadzisz dane 2 i 7 program powinien wypisać ciąg: 2, 3, 4, 5, 6, 7. W przypadku wprowadzenia liczb 6 i 1 program powinien wypisać ciąg: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Zastosuj instrukcję warunkową do sprawdzenia rodzaju ciągu (rosnący, malejący).

10. Funkcje

Funkcja to fragment programu, który po zdefiniowaniu możemy wielokrotnie wywołać poprzez podanie jego nazwy i opcjonalnie argumentów. Stosowanie funkcji umożliwia tworzenie zwięzłych i czytelnych programów. Lista argumentów może być pusta, wtedy nie wpisujemy nic pomiędzy nawiasami okrągłymi (). W języku JavaScript istnieje wiele wbudowanych funkcji np. `prompt()`, `alert()`, `document.write()`, `document.getElementById()`, `Math.sqrt()`, itp. Istnieje też możliwość tworzenia i wywoływania własnych funkcji w programie. Jeśli funkcja ma pod swoją nazwą zwracać wartość wtedy stosujemy słowo kluczowe **return**.

Przykłady funkcji:

$\sin(x)$

$f(x) = x^2 + 3x - 5$

$\text{odleglosc}(a,b) = \sqrt{a^2+b^2}$

$\text{srednia}(a,b,c) = (a+b+c)/3$

Definicja funkcji określa jej nazwę, liczbę argumentów oraz definiuje jej działanie oraz zwracany wynik. **Wywołanie funkcji** przez program polega na podaniu jej nazwy z odpowiednimi argumentami (lub bez argumentów) umieszczonych pomiędzy nawiasami okrągłymi, co spowoduje wykonanie zawartego w niej kodu.

Struktura definicji funkcji:

```
function nazwa(argumenty)
{
    instrukcje;
    return wynik;
}
```

Przykład 1. Definicja funkcji wyświetlającej linię znaków i jej trzykrotne wywołanie.

```
function linijka()
{
    document.write("*****");
}

linijka();
linijka();
linijka();
```

Przykład 2. Definicja funkcji obliczającej średnią dwóch liczb i jej wywołanie dla obliczenia średniej liczb 3 i 6.

```
function srednia(a,b)
{
    return (a+b)/2;
}

var s = srednia(3,6);
document.write( s );
```

Przykład 3. Definicja funkcji obliczającej średnią trzech liczb na podstawie wprowadzonych przez użytkownika danych.

```
function srednia3(a,b,c)
{
    return (a+b+c)/3;
}
```

```
var liczba1 = prompt("podaj pierwszą liczbę");  
var liczba2 = prompt("podaj drugą liczbę");  
var liczba3 = prompt("podaj trzecią liczbę");
```

```
document.write( srednia3(liczba1, liczba2, liczba3) );
```

Uwaga. Średnią 3 liczb można obliczyć też za pomocą funkcji dwuargumentowej z przykładu 2:

```
srednia(liczba1, srednia(liczba2, liczba3))
```

Przykład 4. Funkcja obliczająca największy wspólny dzielnik dwóch liczb (przydatna do skracania ułamków)

```
function nwd(a,b)  
{  
    while(a!=b) {  
        if(a>b) a=a-b; else b=b-a;  
    }  
    return a;  
}
```

// Wywołanie (użycie) zdefiniowanej wcześniej funkcji w programie

```
x = nwd(48,36);  
document.write(x);
```

Przykład 5: Wykorzystanie wcześniej zdefiniowanej funkcji do definicji innej funkcji. Funkcja obliczająca najmniejszą wspólną wielokrotność (przydatna do obliczenia wspólnego mianownika).

```
function nww(a,b) { return a*b/nwd(a,b); }
```

```
y = nww(48,36);  
document.write(y);
```

Podsumowanie

- **nazwa** funkcji jest to dowolna nazwa, która powinna spełniać takie same wymagania jak nazwy zmiennych (czyli pierwszym znakiem może być litera lub znak podkreślenia; kolejne znaki nazwy mogą być literą, cyfrą lub znakiem podkreślenia; nazwa nie może też być zarezerwowanym słowem kluczowym).
- **argumenty** jest to lista nazw parametrów, rozdzielona przecinkami. Lista parametrów może być pusta (pomiędzy nawiasami okrągłymi wtedy nic nie ma).
- W ciele funkcji może być umieszczona dowolna liczba instrukcji i wywołań innych funkcji.
- Nawiasy klamrowe są obowiązkowe i nie można ich pominąć, nawet jeżeli funkcja zawiera tylko jedną instrukcję (lub nawet nie zawiera żadnej instrukcji).
- Funkcje wbudowane w język JavaScript nie wymagają definicji, można je od razu wywołać. Własne funkcje wywołuje się identycznie jak funkcje wbudowane - po prostu podaje się nazwę funkcji i w nawiasach okrągłych wartości parametrów.
- Funkcja może zwracać wartość – stosuje się wtedy słowo kluczowe **return**.

Sprawdź swoją wiedzę

Pytanie 1. Zaznacz poprawny kod, który porównuje zmienną sum z wartością 65 i jeśli ich wartości są różne program wypisze "Sorry, try again"

- a) `if(65 < sum) alert("Sorry, try again");`
- b) `if(sum > 65) alert("Sorry, try again");`
- c) `if(65 == sum) alert("Sorry, try again");`
- d) `if(sum != 65) alert("Sorry, try again");`

Pytanie 2. Co wyświetli poniższy program jeśli zmienna x ma wartość 10

```
if(x>10)
    { alert("Dużo"); }
else
    { alert("Mało") ; }
```

- a) Dużo
- b) Mało
- c) Dużo Mało
- d) Mało Dużo

Pytanie 3. Która składnia instrukcji switch jest poprawna?

- a) `switch(zmienna) { case 1: ... break; case 2: ... break; default: }`
- b) `case(zmienna) { switch 1: ... break; switch 2: ... break; default: }`
- c) `switch(zmienna) { case=1: ... break; case=2: ... break; default: }`
- d) `case(zmienna) { switch=1: ... break; switch=2: ... break; default: }`

Pytanie 4. Jakie słowo kluczowe powoduje natychmiastowe wyjście z instrukcji switch?

- a) default
- b) case
- c) break
- d) switch

Pytanie 5. Która wersja programu wyświetli na ekranie liczby 0,1,2,3,4,5,6

- a) `for(x=0; x<=6; x+=2) { document.write (x); }`
- b) `for(x=0; x<=6; x++) { document.write (x); }`
- c) `for(x=1; x<6; x+=2) { document.write (x); }`
- d) `for(x=1; x<6; x++) { document.write (x); }`

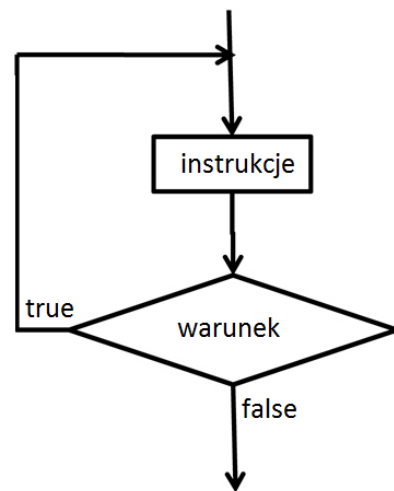
Pytanie 6. Ile razy poniższy program wyświetli napis OK!

```
i=0;
while(i<10) {
    document.write('OK!');
    i+=3;
}
```

- a) 2
- b) 3
- c) 4
- d) 5

Pytanie 7. Jakiej instrukcji odpowiada schemat blokowy

- a) **if**(warunek) { instrukcje; }
- b) **while**(warunek) { instrukcje; }
- c) **do** { instrukcje } **while**(warunek);
- d) **for**(inicjalizacja; warunek; aktualizacja) { instrukcje; }

Pytanie 8. Która z poniższych definicji funkcji średnia jest poprawna

- a) **function** srednia((a+b)/2) { **return**; }
- b) **function** srednia(a, b) { (a+b)/ 2; }
- c) **function** srednia(a; b) { **return** (a+b)/ 2; }
- d) **function** srednia(a, b) { **return** (a+b)/ 2; }

Pytanie 9. Poprawne wywołanie funkcji o nazwie srednia z dwoma parametrami to

- a) srednia(2 , 4);
- b) srednia(2 ; 4);
- c) srednia{2 , 4};
- d) srednia{2 ; 4};

Zadanie 1. Napisz program, który na podstawie wprowadzonej liczby za pomocą funkcji prompt() wyświetli tyle razy napis "JavaScript<hr>"

11. Zdarzenia

Zdarzenia w języku JavaScript to akcje, które mogą być inicjowane przez:

- zdarzenia myszki (np. kliknięcie, ruch myszy),
- zdarzenia klawiatury (np. wciśnięcie, zwolnienie klawisza) ,
- obsługę formularzy (np. wysłanie formularza),
- zdarzenia dokumentu (np. załadowanie dokumentu).

Programowanie zdarzeniowe oparte jest na wywoływaniu odpowiedniej funkcji w zależności od zaistnienia danego zdarzenia. DOM (*ang. Document Object Model*) dostarcza szereg zdarzeń, które wywoływane są kiedy zachodzi interakcja użytkownika ze stroną. Poniżej lista najważniejszych zdarzeń modelu DOM:

- **onAbort** - wywoływane jest w momencie zaniechania ładowania strony
- **onBlur** - wywołwany jest kiedy element przestaje być aktywny (traci "focus")
- **ondblclick** - zdarzenie podwójnego kliknięcia w obiekt
- **onChange** - wywołwany jest w momencie gdy obiekt zmieni swoją zawartość
- **onclick** - zdarzenie kliknięcia elementu
- **onError** - wywołwany jest kiedy w skrypcie wystąpi błąd
- **onFocus** - wywołwany jest kiedy element staje się aktywny (uzyskuje "focus", przeciwieństwo 'onBlur')
- **onKeyDown** - wywołwany jest w momencie naciśnięcia klawisza klawiatury
- **onKeyUp** - wywołwany jest w momencie puszczenia klawisza klawiatury
- **onLoad** - występuje po załadowaniu elementu
- **onMouseOver** - występuje w momencie najechania na element kursorem myszki
- **onMouseOut** - występuje w momencie opuszczenia przez kursor myszki obiektu
- **onSelect** - wywołwany jest kiedy zawartość obiektu zostanie zaznaczona
- **onSubmit** - występuje w momencie zatwierdzenia formularza
- **onUnload** - wywołwany jest gdy strona zostanie zmieniona (np. kliknięto link i następuje przekierowanie)

Przykład 1. Najprostszy sposób polega na rejestracji zdarzenia w znaczniku HTML, który ma obsłużyć zdarzenia

```
<a href="index.html" onclick="alert('Link do strony głównej')"> Strona główna </a>
```

Przykład 2. Wywołanie funkcji JavaScript o nazwie oblicz() dla przycisku formularza

```
<input type="button" value="Oblicz" onclick="oblicz()">
```

Przykład 3. Zmiana koloru tła po najechaniu myszą na tekst

```
<script type="text/javascript">
function kolor_tla(kolor)
{
    document.bgColor = kolor;
}
</script>
<p onMouseOver="kolor('red')">Czerwone tło</p>
<p onMouseOver="kolor('yellow')">Żółte tło</p>
```


12. Formularze

Przykład 1. Obsługa pól formularza w JavaScript. Kalkulator obliczający kwadrat i pierwiastek liczby

a) projekt formularza

a) kod formularza i skrypt

<form>

```
x=<input type="text" id="x" name="x">
<input type="button" value="kwadrat" onclick="kwadrat()">
<input type="button" value="pierwiastek" onclick="pierwiastek()">
```

</form>

<script type="text/javascript">

function kwadrat()

```
{
    var x=document.getElementById('x').value;
    alert(x*x);
}
```

</script>

b) dopisz funkcję pierwiastek()

Uwagi:

- Dostęp do pól formularza identyfikowanego za pomocą atrybutów id="x":
`document.getElementById('x').value;`
- Dostęp do pól formularza identyfikowanego za pomocą atrybutów name="x":
`document.getElementsByName('x').value;`
- Funkcja **toFixed(2)** konwertuje liczbę zmiennoprzecinkową do dwóch miejsc po przecinku
- Aby zmienna tekstowa traktowana była jak liczba należy zastosować funkcję **parseFloat()** dla konwersji do typu zmiennoprzecinkowego lub **parseInt()** przy konwersji stałoprzecinkowej
- Funkcje matematyczne zgrupowane są w obiekcie Math np.: **Math.sqrt(a)** – pierwiastek z a, **Math.pow(a,b)** – potęga a^b

Wyniki działania skryptu możemy wyświetlić na kilka sposobów:

- za pomocą funkcji **alert()** – wynik pojawia się w wyskakującym okienku,
- za pomocą funkcji **document.write()** – wynik pojawia się na nowej stronie,
- poprzez zapis wyniku operacji do wnętrza bloku np. `<div id="wynik"></div>`
`document.getElementById('wynik').innerHTML = x*x;`
- poprzez zapis wyniku operacji do innego pola formularza z identyfikatorem id="wynik"
`document.getElementById('wynik').value = x*x;`

Przykład 2. Zaprojektuj formularz przelicznika walut oraz napisz funkcję realizującą konwersję. Wyniki działań powinny znaleźć się w odpowiednich polach formularza. Nazwij pola formularza odpowiednio zł, usd, euro.

Przelicznik walut

zł

Przelicz

usd

euro

<form>

```
<input type="text" id="zl">zł
<input type="button" value="Przelicz" onclick="przelicz()">
<input type="text" id="usd">usd
<input type="text" id="euro">euro
```

</form>

<script type="text/javascript">

function przelicz()

{

var zl = document.getElementById('zl').value;

var usd = zl/4.2;

document.getElementById('usd').value = usd.toFixed(2);

}

</script>

Uzupełnij funkcję o obsługę przelicznika dla euro

Zadanie 1. Zaprojektuj formularz prostego kalkulatora i napisz skrypt realizujący podstawowe operacje arytmetyczne

Kalkulator

a: b:

+

-

*

/

 =

Uwaga: do każdego przycisku napisz oddzielną funkcję.

Przykład 3 . Zaprojektuj poniższy formularz. Każde pole opisz atrybutem name z wartościami p1, p2, p3, p4

The screenshot shows a web browser window with the title 'Formularze'. The address bar shows 'form.html'. The form contains the following elements:

- 1. Język programowania po stronie serwera WWW to:
- 2. Które słowo kluczowe powoduje natychmiastowy wyjście z pętli
 - ☐ continue
 - ☐ break
 - ☐ default
- 3. Zaznacz poprawne odpowiedzi
 - ☐ Język PHP pozwala obsłużyć bazę danych MySQL
 - ☐ Język JavaScript może zapisywać pliki na serwerze
 - ☐ Język HTML umożliwia tworzenie formularzy
- 3. Język znaczników do opisu strony WWW

-

HTML

JS

PHP

At the bottom of the form are two buttons: 'Sprawdz' and 'Wyczyść'.

<body>

<form>

<p>1. Język programowania po stronie serwera WWW to: <input type="text" name="p1"/></p>

<p>2. Które słowo kluczowe powoduje natychmiastowy wyjście z pętli

<input type="radio" name="p2">continue

<input type="radio" name="p2">break

<input type="radio" name="p2">default

</p>

<p>3. Zaznacz poprawne odpowiedzi

<input type="checkbox" name="p3"> Język PHP pozwala obsłużyć bazę danych MySQL

<input type="checkbox" name="p3"> Język JavaScript może zapisywać pliki na serwerze

<input type="checkbox" name="p3"> Język HTML umożliwia tworzenie formularzy

</p>

<p>3. Język znaczników do opisu strony WWW

<select name="p4">

<option>-</option>

<option>HTML</option>

<option>JS</option>

<option>PHP</option>

</select>

</p>

<button type="button" onclick="sprawdz()">Sprawdz</button>

<button type="reset">Wyczyść</button>

</form>

```
<script type="text/javascript">
function sprawdz()
{
    var punkty = 0;
    var p;
    p = document.getElementsByName("p1");
    if(p[0].value="php") punkty++;
    p = document.getElementsByName("p2");
    if(p[1].checked) punkty++;
    p = document.getElementsByName("p3");
    if(p[0].checked && p[2].checked) punkty++;
    p = document.getElementsByName("p4");
    if(p[0].selectedIndex==1) punkty++;

    alert("Zdobyte punkty: " + punkty);
}
</script>

</body>
```

Uwaga: Funkcja **document.getElementsByName()** zwraca wynik w postaci tablicy obiektów. Indeksy kolejnych pól liczymy od 0

13. Obiekty

Język JavaScript dostarcza wiele wbudowanych obiektów, z których możemy korzystać podczas tworzenia skryptów.

- **Number** - reprezentuje liczbę
- **String** - umożliwia przechowywanie tekstu i manipulowanie nim
- **Array** - służy do przechowywania tablic, czyli zmiennych zawierających wiele wartości
- **Date** - używane jest do pracy z datami
- **Math** - dostarcza funkcji matematycznych realizujących różnego rodzaju obliczenia
- **RegExp** - umożliwia tworzenie wyrażeń regularnych

Każdy z tych obiektów posiada szereg funkcji (metod) pozwalających na pracę z danymi, które reprezentują. Metodę wywołuje się za pomocą operatora kropki ".".

```
var number = 10; // obiekt typu Number
var str = 'witaj świecie'; // obiekt typu String
var tablica = new Array('Ala', 'Tomek', 'Krzysztof');
var data = new Date();

alert(str.length); // pobieranie dlugosci tekstu
alert(str.toUpperCase()) // konwersja na wielkie litery

alert(tablica.length); // wielkosc tablicy
alert(tablica[1]); // indeksu elementu

alert(d.getDate()); // pobieranie daty

alert(Math.PI); // wartosc liczby PI
alert(Math.sqrt(9)); //pierwiastek
alert(Math.round(1.14567)); // zaokrąglanie
```

Podobnie jak w innych językach programowania, wszystkie obiekty, zarówno natywne jak i własne, dziedziczą z obiektu 'Object'. Tworzenie obiektów odbywa się poprzez użycie słowa kluczowego 'new'. W JavaScript nie ma jednak definicji klasy. Zamiast tego pisze się funkcję, którą później wywoła się jak konstruktor, właśnie za pomocą 'new'. Atrybuty obiektu wskazuje się przez słowo kluczowe this.

```
function Samochod(nazwa) {
    this.nazwa = nazwa;
    this.kolor = "Red";
}

var opel = new Samochod('Astra');
alert(opel.nazwa);
```